

Posudek vedoucí diplomové práce

Autorka práce: Bc. Dominika Dvořáková

Název práce: Výskyt sexuálního obtěžování studujících na českých vysokých školách v roce 2018 – porovnání s výzkumem z roku 2008

Diplomová práce Dominiky Dvořákové se zabývá genderově motivovaným a sexuálním obtěžováním studentek a studentů ze strany vyučujících v českém univerzitním prostředí. Jedná se o práci empirickou, která využívá primárně kvantitativní metodologii. Diplomní výzkum navazoval a byl do značné míry replikou výzkumu z roku 2008 realizovaný týmem z katedry genderových studií FHS UK. Cílem práce tak je zjistit aktuální míru zkušeností s genderově motivovaným a sexuálním obtěžováním studujících na vysokých školách a dále porovnat tyto výsledky se zjištěními před deseti lety.

Původní výzkum využíval českou adaptaci dotazníku Sexual Experience Questionnaire od L. Fitzgerald a kol. (1995), který se dotazuje na frekvenci zkušeností s různými typy chování spadajícími do definice sexuálního obtěžování. Teoretický koncept, na němž dotazník stojí, předpokládá tři oblasti obtěžujícího chování – využívání genderových stereotypů, nevíтанou sexuální pozornost a sexuální vydírání a nátlak. Dominika tuto definiční typologii považuje za nosnou. I proto se kloní k přesnějšímu označování termínem genderově motivované a sexuální obtěžování (které však v práci není důsledně dodržováno). Dotazník SEQ byl v původním výzkumu doplněn rozsáhlým dotazníkem mapujícím kvalitu vysokoškolského prostředí, předpokládané motivy a reakce a zejména subjektivní vymezení pojmu sexuální obtěžování a zkušenosti s ním (při použití explicitního označení).

Autorka diplomové práce vycházela z kompletního dotazníku použitým v původním výzkumu, ale na základě dřívějších výsledků provedla jeho redukci. Redukce byla dobře promyšlená a konzultovaná, nicméně její odůvodnění v práci je spíše stručné a může tak být zdrojem otázek. Kromě redukce autorka provedla převedení dotazníku do on-line aplikace, aby mohla získat rozsáhlý soubor odpovědí od více než devíti-set osob. Přejít z tištěných dotazníků zadávaných ve výuce na on-line dotazník avizovaný přes internet představuje největší změnu nového oproti původnímu výzkumu. Jedná se zároveň o posun, který má, resp. může mít důsledky pro kvalitu i strukturu získaných dat. Nelze proto hovořit o plné replikaci původního výzkumu a výsledky z obou sběrů porovnávat a interpretovat ve vývojové linii. Proto je autorka ve srovnání nových a původních dat velmi opatrná (a relativně strohá). Menší prostor, který autorka věnuje srovnání dat a hledání vysvětlení v tom, jaké události v uplynulých deseti letech nastaly jak ve vysokoškolském prostředí, tak obecně ve společnosti (např. kampaň MeeToo), a jakou tyto události přinesly změnu diskursu a tematizace genderových vzorců a sexuálního obtěžování, se může jevit jako slabina práce. Ve světle uvedeného metodologického omezení tomu tak ale není.

Teoretická část práce pokrývá všechna významná témata, která tvoří platformu pro realizovaný výzkum. Je zpracována přehledovou formou, bez hlubšího analytického rozboru. Seznam zdrojů, z nichž autorka vycházela, byl poměrně široký a zahrnoval jak kanonické publikace v oblasti genderově motivovaného a sexuálního obtěžování, tak i novější výzkumné zprávy.

Představení výzkumu i metodologické pozice pokládám za dostatečně detailní. Samotná prezentace výsledků pak je deskriptivní, se snahou o porovnání odpovědí žen a mužů i porovnání osob se zkušeností a bez zkušenosti s genderově motivovaným a sexuálním

obtěžováním. Ačkoliv způsob prezentace je čtenářsky náročný, protože autorka předkládá všechny dílčí položky, pro závěrečnou práci, která má prokázat badatelské dovednosti, jej považuji za adekvátní. Ve své podrobnosti působí prezentace výsledků důvěryhodně.

Oceňuji, že autorka měla odvahu realizovat kvantitativní výzkum, který vyžadoval zorientovat se ve statistických procedurách. Použité postupy jsou sice poměrně jednoduché, ale vzhledem k minimálním vstupním znalostem kvantitativní metodologie je jejich zvládnutí za rok tvorby diplomové práce velmi dobrý počín. Součástí zpracování dat byla i kvalitativní obsahová analýza odpovědí na otevřené položky, kde autorka zúročila své dovednosti nabyté během přípravy bakalářské práce, která byla kvalitativní studií založenou na rozhovorech.

Diskuse sumarizuje hlavní zjištění a uvozuje je do kontextu dosavadního poznání o tématu. Považuji ji za dobře zpracovanou, i když rozbor genderových struktur, které stojí v pozadí identifikovaného obtěžování, by mohl být hlubší a teoretičtější. Nejasnost mám stále nad závěrem, který se objevuje jak v diskusi, tak v abstraktu, a sice, že výzkum ukázal celkově obdobnou míru zkušeností vysokoškolských studujících s genderově motivovaným a sexuálním obtěžováním jako původní výzkum z roku 2008, ale přitom v dílčích projevech došlo k nárůstu. Jak si to autorka vysvětluje?

Závěr: Diplomovou práci Bc. Dominiky Dvořákové považuji za zdařilou a za přínosnou. Výsledky jistě budou publikovány. Ačkoliv má práce některé slabiny (nižší úroveň teoretizace, jednodušší statistické metody atd.), celkově je důkazem o dobrých znalostech a dovednostech autorky. Za vyzdvižení stojí nasazení, úsilí a odvaha, s nimiž se autorka do výzkumu pustila. Při tvorbě diplomové práce se viditelně rozvíjely její schopnosti analyticky uvažovat o pramenech i vlastních datech. Text podle mého názoru splňuje požadavky kladené na závěrečné práce, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze, 5. 2. 2019

Irena Smetáčková